

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
SERVICIUL NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI EXAMINARE

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
BACALAUREAT 2003

SUBIECTE PENTRU PROBA ORALĂ

- pentru absolvenții claselor a XII-a, promoția 2003 -

COLECTIVUL DE AUTORI:

Ana Coman	Inspectoratul Școlar Județean Brăila
Florin Ioniță	Colegiul Național „Iulia Hasdeu”, București
Marilena Lascăr	Serviciul Național de Evaluare și Examinare
Mihail Stan	Serviciul Național de Evaluare și Examinare
Liliana Paicu	Grupul Școlar Industrial „Mircea Eliade”, București
Miorița Got	Ministerul Educației și Cercetării
Adrian Costache	Ministerul Educației și Cercetării

INTRODUCERE

Pentru absolvenții claselor a XII-a, promoția 2003, tipologia subiectelor pentru Bacalaureat 2003 respectă programa de examen și precizările din adresa M.E.C. NR. 42416/ 6.12.2002.

**Pentru absolvenții claselor a XIII-a (zi, seral și frecvență redusă), promoția 2003 și promoțiile anterioare, subiectele sunt în conformitate cu programa de examen 2002, iar desfășurarea examenului respectă Metodologia de organizare și desfășurare a examenului de bacalaureat 2003 (articolul 39). Toate precizările sunt făcute în partea introductivă a subiectelor de oral pentru absolvenții claselor a XIII-a (zi, seral și frecvență redusă), promoția 2003 și promoțiile anterioare.*

I. În cadrul probei orale la limba și literatura română, în prezentarea răspunsului său, candidatul trebuie să facă dovada stăpânirii următoarelor *capacități, deprinderi, abilități și elemente de competență*:

- abilitatea de a citi cu acuratețe, fluent și făcând dovada înțelegerii celor citite;
- deprinderea de a formula și de a exprima oral, succint și clar, răspunsul solicitat de cerințele cuprinse în biletul de examen;
- abilitatea de a utiliza limba literară, potrivit vârstei și adecvat contextului comunicational;
- deprinderea de a-și adapta expunerea orală (limbajul, exprimarea, prezentarea etc.) la cerințele formulate în biletul de examen;
- competența comunicatională activată de susținerea și de argumentarea ideilor (receptate sau personale).

Acestea vor fi evaluate în contextul construirii, de către candidat, a răspunsului său, pentru conținuturile prevăzute în programa de examen.

II. În cazul probei orale, biletul de examen conține un subiect de tipul I, care vizează o *înțelegere de text la prima vedere, aplicarea cunoștințelor din domeniul limbă și comunicare* – având ca suport un text nonliterar dat - și un subiect de tipul al II-lea, *susținerea unei expuneri orale/ a unui discurs argumentativ* pe o problematică din domeniul literaturii române studiate sau *ilustrarea unui concept operațional* prin referire la conținuturile specifice disciplinei, conform programei de bacalaureat. Subiectele de tipul I (texte nonliterare) vor fi transmise centrelor de examen în plic sigilat.

Răspunsul candidatului se apreciază prin „*admis*” sau „*respins*”, în funcție de punctajul de evaluare stabilit pe baza următoarelor criterii de apreciere: aplicarea cunoștințelor în receptarea și analiza textelor literare și nonliterare - 6 p., utilizarea corectă și adecvată a limbii române în comunicarea orală - 2 p., argumentarea orală a propriilor opinii asupra unui text literar (studiat) sau nonliterar (la prima vedere) - 1 p. La totalul celor nouă puncte se adaugă un punct din oficiu. Pentru a fi declarat „*admis*”, răspunsul candidatului trebuie să totalizeze minimum 5 puncte din cele 10 posibile.

III. În sarcina comisiei de examen va fi **asamblarea biletelor pentru proba orală**. Aceste bilete vor respecta structura prezentată la punctul II., pe baza următoarelor recomandări:

- Se combină un subiect de tipul I cu un subiect de tipul al II-lea.
- În abordarea primului subiect, cele trei cerințe, formulate pe baza textului nonliterar dat, se vor constitui în răspunsuri punctuale, iar profesorii examinatori pot interveni cu întrebări ajutătoare, de regulă după ce candidatul și-a prezentat răspunsurile, numai dacă se consideră necesar acest lucru.
- Abordarea subiectului de tipul al II-lea presupune susținerea unei argumentări orale pe o temă dată din domeniul literaturii române studiate. Examinatorii urmăresc atât aplicarea cunoștințelor, cât și construcția discursului argumentativ (structuri, conectori și tehnici argumentative), adecvarea elementelor verbale, nonverbale și paraverbale la situația de comunicare.

În continuare, oferim un model de combinare a celor două tipuri de subiecte.

BILETUL NR. 1

SUBIECTUL I

„Mica societate în care se învâрте adolescentul are ca axă predominantă sala de clasă. Clasa e cea care macerează caracterul individului, ea este cea care îl «pregătește pentru viață». Resping această formulă: «pregătirea pentru viață». Căci sunt adolescent - și astăzi viața se compune din diafane visuri de lumini și umbre, concretețea limitându-se la noile apariții vestimentare și, eventual, editoriale. Și mai e ceva: adolescent – și, implicit, licean fiind - e natural să mă tem de examene. Iar «pregătirea de viață» e doar preludiul temerii mele.”

(Horia – interviu în **Dilema**)

- Precizează două dintre coordonatele universului adolescenței, menționate în textul citat.
- Prezintă trăsături ale stilului, prin referire la fragmentul dat.
- Exprimă-ți opinia despre rolul „clasei” în formarea unui adolescent.

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează trăsăturile prozei fantastice, prin referire la o operă literară studiată.

IV. La proba orală, candidatul are la dispoziție 15-20 de minute pentru a-și elabora răspunsurile la subiectele existente pe biletul de examen. El **nu** are dreptul să ia un al doilea bilet.

În timpul pe care candidatul îl are la dispoziție pentru prezentarea subiectelor de pe biletul de examen, examinatorii trebuie să urmărească atât **conținutul** prezentat, cât și **forma discursului**.

Pentru a aprecia discursul candidatului, fiecare dintre cei doi examinatori va aplica o **grilă de evaluare a răspunsului oral**, în conformitate cu Metodologia de examen. Este obligatoriu ca examinatorii să respecte precizările din Metodologia de organizare și desfășurare a examenului de bacalaureat 2003 (articolul 39).

Pașii parcurși de către examinatori sunt:

1. Urmărirea, de către ambii examinatori, a expunerii candidatului și sprijinirea acestuia, prin întrebări ajutătoare, dacă este necesar.
2. Calcularea, de către fiecare examinator, a punctajului, prin adunarea punctelor acordate fiecăruia dintre cele trei criterii prevăzute în grilă.
3. Consemnarea punctajului orientativ de evaluare în borderourile individuale ale profesorilor examinatori.

În acest scop, pentru facilitarea negocierii pe baza argumentelor, se face apel la **descriptorii pentru nivelurile de performanță** ale criteriilor de apreciere cuprinse în grila de evaluare.

4. Aprecierea răspunsului candidatului la proba orală prin „*admis*” sau „*respins*”, în funcție de punctajul orientativ de evaluare consemnat în borderourile individuale ale profesorilor examinatori.

În conformitate cu alineatul (1), art. 39, dacă amândoi examinatorii au apreciat răspunsul cu „*admis*”, candidatul totalizând minimum 5 puncte din cele 10 posibile, atunci acesta va fi considerat „*admis*”. Dacă amândoi examinatorii au apreciat răspunsul cu „*respins*” (ceea ce presupune acordarea unui punctaj între 1 și 4), atunci candidatul va fi considerat „*respins*”. Candidatul care a fost declarat „*respins*” la proba orală este declarat „*respins*” la examenul de bacalaureat și nu mai participă la probele următoare.

În conformitate cu alineatul (2), art. 39, președintele comisiei mediază situațiile în care un examinator acordă „*admis*”, iar celălalt „*respins*”. Hotărârea sa, fundamentată prin punctajul acordat de cei doi examinatori candidatului, este definitivă. Situațiile în care este necesară medierea președintelui sunt consemnate într-un proces-verbal, la care se atașează copii de pe evaluările celor doi examinatori.

5. În conformitate cu alineatul (3), art. 39, înscrierea în borderou a calificativului acordat se face de fiecare examinator, iar a calificativului final, de președinte. Calificativul final la examenul oral se trece în catalog și în fișa individuală a candidatului, cu semnătura celor doi profesori examinatori. Fișa se înmânează candidatului după consemnarea calificativului.

Cele trei **criterii de apreciere** enunțate mai jos trebuie să fie urmărite separat, de către fiecare examinator, pe tot parcursul expunerii orale. Fiecare examinator își creează propriul borderou de lucru, în care trece **numele candidatului, punctajele acordate pentru fiecare criteriu de apreciere și calificativul final** („*admis*” sau „*respins*”).

Grila de de evaluare a răspunsului oral

Criterii de apreciere	Punctaj total acordat	Detalierea punctajului - Descrierea nivelurilor de performanță
1. Aplicarea cunoștințelor în analiza textelor literare și nonliterare (adecvarea la subiect; organizarea ideilor, corectitudinea răspunsului).	6 p.	<p>Subiectul de tipul I – aprecierea răspunsurilor punctuale: 3 p. (1 p.+1 p.+1 p.) Subiectul de tipul al II-lea – aprecierea globală a răspunsului: 3 p. – Candidatul prezintă un discurs adecvat subiectului/ cerinței. Răspunsul este complet (include toate informațiile necesare) și convingător. 2 p. - Candidatul își adecvează răspunsul la subiect, cu unele ezitări. Răspunsul este corect, dar incomplet. 1 p. – Candidatul prezintă coordonatele subiectului în mod satisfăcător, dar are lacune în cunoștințe. 0 p. – Raportarea la subiect este nesatisfăcătoare. Candidatul nu răspunde cerinței de pe biletul de examen, și nici întrebărilor ajutătoare ale examinatorului.</p>
2. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în comunicarea orală	2 p.	<p>2 p. – Candidatul stăpânește competența comunicatională necesară, pe care o aplică prin utilizarea corectă și adecvată a limbii române literare. Expunerea orală este fluentă, bine organizată și convingătoare. Registrul de comunicare este potrivit competenței comunicatională și personalizat. 1 p. – Candidatul deține competența comunicatională susținută de vocabular, ca și de morfologie și de sintaxă, expunerea lăsând impresia generală de fluentă, deși cu anumite sincopae. Registrul de comunicare ales este cel adecvat, însă limitat. 0 p. – Limba literară nu este folosită în mod satisfăcător, existând abateri de la uzaj, nepermise în comunicarea formală. Expunerea este sincopată, cu repetarea unor idei, cu pauze sau cu ezitări.</p>
3. Argumentarea orală a propriilor opinii asupra unui text literar sau nonliterar	1 p.	<p>1 p. – Argumentele prezentate conțin elemente de originalitate și au o logică evidentă, susținând gândirea critică a candidatului, aplicată contextului. Elaborarea argumentării orale respectă construcția discursului argumentativ (structuri, conectori și tehnici argumentative) și adecvarea elementelor verbale, nonverbale și paraverbale la situația de comunicare. 0 p. – Argumentele prezentate sunt insuficiente pentru a se forma o imagine concludentă asupra cunoștințelor candidatului. Argumentarea orală nu respectă construcția discursului argumentativ sau tehnica argumentării.</p>

Notă! Se acordă un punct din oficiu.

SUBIECTE DE TIPUL al II-lea

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează trăsăturile prozei romantice, prin referire la o operă literară studiată.

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează trăsăturile prozei realiste, prin referire la o operă literară studiată.

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează trăsăturile prozei fantastice, prin referire la o operă literară studiată.

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează conceptul operațional *basm cult*, prin referire la o operă literară studiată.

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează conceptul operațional *povestire*, prin referire la o operă literară studiată.

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează conceptul operațional *nuvelă psihologică*, prin referire la o operă literară studiată.

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează conceptul operațional *nuvelă istorică*, prin referire la o operă literară studiată.

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează conceptul operațional *nuvelă fantastică*, prin referire la o operă literară studiată.

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează conceptul operațional *roman*, prin referire la o operă literară studiată, alegând un tip de roman din lista următoare: *tradițional, modern, obiectiv, subiectiv*.

SUBIECTUL al II-lea

Prezintă relația dintre instanțele comunicării narative (*autor, narator, personaje, cititor*) într-o povestire studiată.

SUBIECTUL al II-lea

Prezintă specificul perspectivei narative într-un roman studiat.

SUBIECTUL al II-lea

Prezintă construcția subiectului (*acțiune, conflict, relații temporale și spațiale*) într-un basm cult studiat.

SUBIECTUL al II-lea

Prezintă construcția discursului narativ într-un text narativ studiat, prin referire la două dintre conceptele operaționale din următoarea listă: *secvențe narrative, episod, alternanță, înlănțuire, incipit, final, pauză descriptivă, elipsă*.

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează modalitățile de caracterizare a personajului, prin referire la un roman de tip obiectiv studiat.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează modalitățile de caracterizare a personajului, prin referire la un roman de tip subiectiv studiat.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează modalitățile de caracterizare a personajului, prin referire la o nuvelă psihologică studiată.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează, apelând la o povestire studiată, două dintre particularitățile limbajului prozei narative (la alegere, din următoarea listă: *modalități ale narării, mărci ale prezenței naratorului, limbajul personajelor, registre stilistice*).

.....

SUBIECTUL al II-lea

Prezintă subiectul unui text narativ studiat, aparținând lui Ioan Slavici.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Caracterizează personajul preferat dintr-un roman de Liviu Rebreanu.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Prezintă construcția subiectului unui roman de G. Călinescu, prin referire la: *acțiune, conflict, relații temporale și spațiale*.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Prezintă construcția subiectului unui roman de Marin Preda.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează conceptul operațional *narator omniscient*, folosind ca suport un text narativ studiat.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează conceptul operațional *personaj-narator*, folosind ca suport un text narativ studiat.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează conceptele operaționale *incipit* și *final*, folosind ca suport un text narativ studiat.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează conceptul operațional *personaj „tipic”*, folosind ca suport un roman de G. Călinescu.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Exprimă-ți opinia despre valoarea estetică a unei scrieri în proză de Ion Creangă, prin dezvoltarea a două argumente privind *structura textului narativ și/ sau limbajul prozei narative*.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Exprimă-ți opinia despre valoarea estetică a unei scrieri în proză de Mihail Sadoveanu, prin dezvoltarea a două argumente privind *structura textului narativ și/ sau limbajul prozei narative*.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Argumentează caracterul romantic al unei poezii studiate, aparținând lui Mihai Eminescu.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Evidențiază elemente de compoziție într-un text poetic studiat, aparținând lui Mihai Eminescu (două elemente, la alegere, dintre următoarele: *titlu, incipit, secvențe poetice, relații de opoziție și de simetrie, elemente de recurență*).

.....

SUBIECTUL al II-lea

Prezintă particularitățile de limbaj și de expresivitate (*procedeele artistice, elementele de versificație*) ale unui text poetic studiat, aparținând lui Mihai Eminescu.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Prezintă două caracteristici ale imaginarului poetic romantic, ilustrându-le cu exemple din creația lui Mihai Eminescu.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Prezintă particularitățile de structură și de expresivitate prin care se manifestă sensibilitatea simbolistă într-o poezie studiată, aparținând lui George Bacovia.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Evidențiază elemente de compoziție într-un text poetic studiat, aparținând lui George Bacovia (două elemente, la alegere, dintre următoarele: *titlu, incipit, secvențe poetice, motive poetice*).

.....

SUBIECTUL al II-lea

Evidențiază elemente de compoziție într-un text poetic studiat, aparținând lui Tudor Arghezi (două elemente, la alegere, dintre următoarele: *titlu, incipit, secvențe poetice, motive poetice*).

.....

SUBIECTUL al II-lea

Prezintă particularități moderniste în concepția și expresivitatea unei poezii studiate, aparținând lui Lucian Blaga.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Prezintă particularități moderniste într-o poezie studiată, aparținând lui Ion Barbu.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează conceptul operațional *tradiționalism* prin exemple dintr-un text liric studiat.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează conceptul operațional *neomodernism*, prin exemple dintr-un text liric studiat, aparținând lui Nichita Stănescu.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează conceptul operațional *artă poetică*, prin referire la o creație lirică studiată, aparținând unui scriitor român.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează conceptele operaționale *temă și motiv literar*, pe baza unei poezii studiate, aparținând unui autor canonic.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează conceptul operațional *comedie*, prin referire la o operă literară studiată.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează comicul de caracter și de situație, prin referire la o comedie studiată.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează conceptul operațional *dramă*, prin referire la o operă literară studiată.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Prezintă construcția subiectului (*conflict dramatic, intrigă, scenă, relații temporale și spațiale*), într-o dramă studiată.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează două modalități specifice de caracterizare a personajului dramatic, prin referire la un text literar studiat.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Caracterizează personajul preferat dintr-o comedie studiată.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Caracterizează un personaj dintr-o dramă studiată.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Ilustrează, apelând la o operă literară studiată, două dintre elementele de compoziție ale textului dramatic, selectate din următoarea listă: *act, scenă, tablou, replică, indicații scenice*.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Prezintă doctrina estetică promovată de revista *Dacia literară*.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Prezintă rolul *Junimii* și al lui Titu Maiorescu în impunerea noii direcții în literatura română din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

.....

SUBIECTUL al II-lea

Prezintă ideile care stau la baza *direcției moderniste*, promovate de E. Lovinescu.

.....